

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Facultat
de Ciències
de l'Educació

Oficina de Qualitat Docent de la UAB

Guia d'Orientacions per una Avaluació Ètica dels Aprenentatges

Georgeta Ion / José Luís Muñoz Moreno / David Rodríguez Gómez

Guia d'Orientacions per una Avaluació Ètica dels Aprenentatges

Georgeta Ion / José Luís Muñoz Moreno / David Rodríguez Gómez

Amb el suport de:

<https://www.uab.cat/ciencies-educacio/>

Oficina de Qualitat Docent de la UAB <https://www.uab.cat/sistema-qualitat/>

Autors: Georgeta Ion, José Luís Muñoz Moreno i David Rodríguez Gómez

1a Edició: Bellaterra, Juny de 2022

Aquesta Guia és resultat dels treballs realitzats en el marc del Projecte per la Millora de la Qualitat Docent “E-INA V 5 X 5 E-AVALUACIÓ: 5 PRINCIPIS I 5 REPTES PER UNA AVALUACIÓ EFECTIVA AMB EINES DIGITALS”. El Projecte ha estat subvencionat per l'Oficina de Qualitat Docent (OQD) de la Universitat Autònoma de Barcelona (2020-2022), i ha format part del següent professorat de la Facultat de Ciències de l'Educació: Ibis Álvarez Valdivia, Laura Arnau Sabatés, Aleix Barrera Corominas, Diego Castro Ceacero, Anna Díaz Vicario, Maria del Mar Duran Bellonch, Georgeta Ion (Coord.), Cristina Mercader Juan (Coord.), Andy Morodo Horrillo, José Luís Muñoz Moreno, David Rodríguez Gómez, Esther Salat Llorente i Cecilia Inés Suárez Rivarola.

Referència:

Ion, G.; Muñoz, J. L.; Rodríguez, D. (2022). *Guia d'Orientacions per una Avaluació Ètica dels Aprenentatges*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

Drets: Aquest document està subjecte a una llicència d'ús *Creative Commons*. Es permet la reproducció total o parcial, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, sempre que no sigui amb finalitats comercials i que es distribueixin sota la mateixa llicència que regula l'obra original. Cal que es reconegui l'autoria de l'obra original.

- **INTRODUCCIÓ p.4**

- **PRINCIPIS D'UNA AVALUACIÓ ÈTICA p.4**

- **ORIENTACIONS PER L'ACTUACIÓ p.6**
 - **Disseny i planificació de l'avaluació p.6**

 - **Implementació i desenvolupament de l'avaluació p.7**

 - **Interpretació i comunicació dels resultats d'avaluació p.8**

- **REFERÈNCIES p.9**

INTRODUCCIÓ

Aquesta Guia està destinada al conjunt del professorat i recull un seguit de recomanacions d'integritat associades al disseny, el desenvolupament, la implementació i la interpretació de l'avaluació educativa. Igualment, inclou tot un conjunt d'estàndards, principis i directrius que orienten la conducta professional davant l'avaluació educativa.

PRINCIPIS D'UNA AVALUACIÓ ÈTICA

La pràctica efectiva d'una avaluació realment ètica hauria d'estar regida per tot un seguit de principis com ara els que aquí relacionem (a partir de: Airasian, 2005; Eva, 2015; Gipps i Stobart, 2009; Popham, 1991; Stahl et al., 2019; Stobart, 2005; Strike, 1997; Taylor i Nolen, 2005; Valentine et al., 2020).

- **Justícia procedimental.** L'avaluació ha de ser objectiva, respectar els drets de tots els agents implicats en ella i complir amb les fases, els temps i els acords establerts.
- **Equitat.** L'avaluació ha de tenir una actuació respectuosa vers les característiques contextuais de l'estudiantat, els seus nivells i els coneixements previs.

- **Inclusió.** L'avaluació ha d'oferir a l'estudiantat diverses oportunitats per tal de poder demostrar les pròpies competències, coneixements i actituds. Així, és necessari crear diferents entorns d'avaluació i aplicar la multivarietat metòdica adaptada a les necessitats específiques de l'estudiantat.
- **Transparència.** Cal informar a l'estudiantat en totes les fases de l'avaluació sobre el disseny, els procediments, els criteris d'avaluació, les modalitats de comunicació dels resultats de l'avaluació i els usos que es poden proporcionar a aquests.
- **Credibilitat i seguretat.** L'avaluació ha de garantir la confiança sobre els agents avaluadors i avaluats, en els processos i resultats de l'avaluació, en l'adequació dels mètodes als objectius que persegueix l'avaluació, i també en l'ús d'eines digitals que assegurin la privacitat i confidencialitat de les dades.
- **Responsabilitat i formació.** L'avaluació ha d'esdevenir un mitjà per desenvolupar els valors de justícia, correcció i responsabilitats en el marc dels judicis avaluadors.
- **No contaminació.** Cal evitar que l'avaluació, tant en el seus processos com en els seus resultats, sigui influenciada negativament per altres factors que no siguin estrictament els que es contemplan en l'objecte d'avaluació.

ORIENTACIONS PER L'ACTUACIÓ

Els principis anteriors es poden concretar en actuacions que contribueixin a materialitzar una avaluació realment ètica (Sánchez et al., 2020). En aquest sentit, algunes de les orientacions següents ajudarien a aquest propòsit. Es tracta d'orientacions que abasten totes les fases d'un procés avaluador: disseny i planificació, implementació i desenvolupament, i interpretació i comunicació de resultats. Les recomanacions són aplicables a qualsevol modalitat formativa presencial, virtual o híbrida.

Disseny i planificació de l'avaluació

Abans de l'activitat avaluadora:

- Explicar bé el per què de l'avaluació.
- Aportar transparència sobre l'avaluació i clarificar el seu procés (per exemple: calendari, procediments, criteris d'avaluació, etc.).
- Identificar els processos i els resultats d'aprenentatge fonamentals que es consideraran en l'avaluació
- Destinar temps a planificar l'avaluació, i els seus instruments i eines, que poden ser diversos i complementaris.
- Seleccionar els mètodes d'avaluació més adients i vàlids.

- Contemplar suficients oportunitats d'avaluació per tal que l'estudiantat pugui demostrar els aprenentatges assolits.
- Definir bé els procediments d'assignació de notes.
- Seleccionar, si s'escau, l'eina digital a emprar que asseguri la privacitat i la confidencialitat de les dades d'avaluadors i avaluats.

Implementació i desenvolupament de l'avaluació

Durant l'activitat avaluadora:

- Aplicar una avaluació orientada a l'aprenentatge.
- La varietat d'instruments i eines (per exemple: exàmens, rúbriques, qüestionaris, etc.) no és un fi en sí mateixa, representa un mitjà per l'aprenentatge.
- Mantenir una actitud oberta i tolerant, sota la lògica d'orientació i suport a l'estudiantat.
- Oferir alternatives i altres oportunitats a qui no pot realitzar un prova avaluadora.
- Proposar una avaluació on l'estudiantat pugui aplicar allò que ha après a una situació nova, i que possibiliti fer judicis de valor per tal de determinar

quines competències són rellevants davant una situació específica i decidir com s'han d'utilitzar.

- Impulsar, des del principi d'equitat, l'ús de pràctiques d'autoavaluació, coavaluació i avaluació entre iguals.
- Incloure les consideracions de gènere pertinents, evitant reproduir o alimentar la discriminació, l'abús, el maltractament i la falta de respecte.
- Aplicar mètodes d'avaluació ajustats als nivells de l'estudiantat i sense provocar interpretacions errònies.
- Fomentar interaccions oportunes durant l'avaluació i limitar interferències inapropiades.
- No avaluar elements allunyats dels resultats d'aprenentatge objectes d'avaluació.

Interpretació i comunicació dels resultats d'avaluació

Després de l'activitat avaluadora:

- Informar a l'estudiantat del lliurament dels resultats i les valoracions.
- Aportar transparència i credibilitat en la comunicació de resultats, fent un bon ús d'aquests.

- Fer transparents les modalitats de comunicació dels resultats i les valoracions d'avaluació.
- Comunicar oportunament els resultats i les valoracions d'avaluació.
- Realitzar un esforç per tal de proporcionar un feedback clar i útil a l'estudiantat.
- Tractar les dades amb confidencialitat i emmagatzemar-les a servidors institucionals segurs.

REFERÈNCIES

- Airasian, P. (2005). *Assessment in the classroom: A concise approach* (2nd ed.). Boston, MA: McGraw-Hiill Company.
- ARA (American Educational Research Association), American Psychological Association, National Council on Measurement in Education & Joint Committee on Standards for Educational Psychological Testing. (1999). *Standards for educational and psychological testing*. Washington: American Educational Research Association.
- Eva, K. W. (2015). Moving beyond childish notions of fair and equitable. *Medical Education*, 49(1), 1-3.
- Gipps, C. & Stobart, G. (2009). Fairness in assessment. In *Educational Assessment in the 21st century* (105-118). Springer.

- Green, S. K.; Johnson, R. L.; Kim, D. H. & Pope, N. S. (2007). Ethics in classroom assessment practices: issues and attitudes. *Teaching and Teacher Education*, 23(7), 999-1011.
- Harden, R. M.; Lilley, P. & Patricio, M. (2015). *The Definitive Guide to the OSCE: The objective structured clinical examination as a performance assessment*. Philadelphia: Elsevier Health Sciences.
- Popham, W. J. (1991). Appropriateness of teachers' test preparation practices. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 10(4), 12-15.
- Sánchez, M.; Martínez, A.; Rojo, L. E.; Contreras, N. S. y Buzo, E. R. (2020). *Evaluación del y para el aprendizaje a distancia: Recomendaciones para docentes de educación media y superior*. México: Universidad Nacional Autónoma de México.
- Stahl, C.; Seing, I.; Gerdle, B. & Sandqvist, J. (2019). Fair or square? Experiences of introducing a new method for assessing general work ability in a sickness insurance context. *Disability and Rehabilitation*, 41(6), 656-665.
- Stobart, G. (2005). Fairness in multicultural assessment systems. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 12(3), 278-287.
- Strike, K. A. (1997). Aspectos éticos de la evaluación educativa. En Millman, J. & Darling-Hammond, L. (Coords.). *Manual para la evaluación del profesorado*. Madrid: La Muralla.
- Taylor, C. S., & Nolen, S. B. (2005). *Classroom assessment: Supporting teaching and learning in real classrooms*. Prentice Hall.
- Valentine, N.; Durning, S.; Shanahan, E. M. & Schuwirth, L. (2020). Fairness in human judgement in assessment: a hermeneutic literature review and conceptual framework. *Advances in Health Sciences Education*, 1-26.

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Facultat
de Ciències
de l'Educació

Oficina de Qualitat Docent de la UAB